УДК 811.161.2'373.45:811.112.2:070
DOI https://doi.org/10.32782/2522-4077-2026-218-11

ЛЕКСИЧНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СУЧАСНОМУ НІМЕЦЬКОМУ МЕДІАДИСКУРСІ

LEXICAL BORROWINGS FROM THE UKRAINIAN LANGUAGE IN CONTEMPORARY GERMAN MEDIA DISCOURSE

Коваленко А. Ф.,
orcid.org/0000-0001-6750-9133
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови,
міжкультурних і професійних комунікацій
Одеського національного морського університету

Статтю присвячено дослідженню запозичень з української мови в німецьку шляхом їх функціонування в медійному дискурсі. Помічено, що на сьогодні є декілька шляхів запозичення з української мови: через медіадискурс, адаптаційні процеси українських біженців до соціального середовища Німеччини; освітні ініціативи: проєкт запровадження української мови як другої іноземної мови, культурні заходи, українську діаспору тощо. Водночас українська мова має потенціал засобу контрпропаганди російським наративам та спротиву в гібридній війні рф з Європою.

На основі проаналізованих німецьких медіа шляхом контент-аналізу в різних рубриках виявлено матеріали із запозиченнями з української мови. Контент не тільки демонструє використання запозичень, а і вписує їх у контекст подій, насамперед російсько-української війни, і відображає суспільно-політичні та культурні процеси в Україні. Також лексико-семантичні особливості й транскодування (фонетичні особливості) запозичень засвідчують тенденцію домінування українського наративу, динаміку його формування в німецькому медіадискурсі, зокрема й через ендонімічні топоніми. Встановлено, що інтеграції запозичень сприяють якісні медіа, які інтенсивно використовують без перекладу і адаптації політичну, військову українську лексику після повномасштабного вторгнення рф в Україну, а запозичення, котрі відображають культурні та етнографічні реалії, динамічно використовуються після 2025 року. Натомість таблоїдні медіа не використовують запозичення зі сфери української політики і тільки з 2025 року – лексеми для культурної презентації України.

Виділені запозичення систематизовано за семантико-тематичним принципом та визначено їхні функції.

Ключові слова: лінгвістичне запозичення, медійний дискурс, німецькі медіа, українська мова, лексична адаптація, російсько-українська війна.

The article examines borrowings from Ukrainian into German as manifested in contemporary German media discourse. It identifies several channels through which Ukrainian lexical items enter German, media discourse, the adaptation of Ukrainian refugees to German society, particularly the integration of Ukrainian schoolchildren, educational initiatives such as the introduction of Ukrainian as a second foreign language, and the activities of the Ukrainian diaspora. At the same time, Ukrainian increasingly functions as an instrument of cultural representation and symbolic resistance to Russian information influence in the European media space.

Based on a content analysis of German media outlets with different editorial policies and target audiences, the study identifies publications containing Ukrainian borrowings across various media sections. These materials demonstrate not only the use of Ukrainian lexical items but also their integration into reports on the Russo-Ukrainian war and broader social, political, and cultural developments in Ukraine. The lexical-semantic characteristics and transcoding features of these borrowings indicate the growing prominence of Ukrainian narratives in German media discourse, particularly through the use of endonymic toponyms.

The study shows that, unlike tabloid media, quality newspapers have played a key role in integrating Ukrainian borrowings by widely employing Ukrainian political and military terminology without translation or adaptation

© Коваленко А. Ф., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

after Russia's full-scale invasion of Ukraine. Borrowings reflecting Ukrainian cultural and ethnographic realities began to appear in the analysed media from 2025 and have increased in frequency since then.

In contrast, tabloid media generally avoid borrowings related to Ukrainian politics and military affairs. Lexical units representing Ukrainian cultural realities appeared in this media segment only from 2025 onward. The identified borrowings are systematized according to semantic-thematic principles, and their functions within German media discourse are determined.

Key words: linguistic borrowing, media discourse, German media, Ukrainian language, lexical adaptation, Russo-Ukrainian war.

Постановка проблеми. Внаслідок глобалізаційних та геополітичних процесів, на думку Г. Штеффена, Ф. Крамера, Ф. Вассершайдта, Р. Мура [1] (переклад матеріалу здійснено за допомогою Штучного інтелекту (ChatGPT-5) – А. К.) у мові кожної країни відбуваються неминучі процеси запозичення з інших мов. Не становить винятку й Україна, де вже понад десятиліття відбувається російсько-українська війна, що знаходить своє відображення в інформаційному просторі як нашої держави, так і в цілому у світі переважно в тих кранах, які дотичні до цього військового конфлікту і просто тих, хто спостерігає за світовими процесами тощо.

Вчені вважають, що процес запозичення з англійської, тюркських, германських, слов'янських тощо є постійним і властивим усім мовам у світі. Тому так чи інакше лінгвісти різноаспектно досліджують цей процес у багатьох мовах. Українські мовні запозичення в німецькому медіадискурсі, з одного боку, пов'язані з висвітленням подій, які відбуваються в Україні і є предметом обсервації, з іншого – часто залежать саме від ідеологічної складової та поширених ще з радянських часів наративів про колоніальне минуле нашої держави. Відображені події після 2014, а особливо після 2022 років демонструють зростання кількості цих запозичень, зумовлених політичними, військовими та культурними реаліями, які не мають відповідника німецькою або використовуються для збереження автентичності українського контексту. Іншим шляхом запозичення можна вважати комунікацію в соціальних мережах українських біженців, яких у Німеччині, за різними даними, найбільше в Євросоюзі. Тут відбувається взаємовплив і обмін культурами, з-поміж іншого і через мовний аспект. Так, обговорення актуальних питань освітнього процесу для українських школярів в Європі активно ведеться в соціальних мережах мігрантів, таких як Facebook або telegram-каналах («Українці у Карлсруе», «Українці у Німеччині» та інші), де українці діляться важливою інформацією й допомагають один одному з порадами, зокрема й щодо освіти. У групах у Facebook («Українці в Німеччині/Лейпциг»), телеграм («Українці в Гамбурзі»), «Допомога Україні в Дрездені та Саксонії» та інших ресурсах, котрі забезпечують інформаційну підтримку українців у цій країні, ключовою, на думку К. Курамшиної та А. Коваленко, є мовна політика щодо використання російської, німецької та української мов для контенту й комунікації, яка «викликає певні дискусії щодо дотримання етичних норм, пов'язаних із збереженням національної ідентичності. Для української громади питання мови є принциповим аспектом підтримки власної культури в еміграції, що актуалізується на тлі загальнонаціональної потреби в збереженні української мови та культури» [2, с. 386].

Німецькі видання також звертають увагу на інтеграцію й проблеми навчання школярів-іммігрантів з України, аналізують ситуацію, намагаються знайти шляхи її покращення та надають необхідну інформацію для українських батьків, використовуючи для цього статті й інтерв'ю з біженцями та представниками адміністрацій навчальних установ, як це маємо в «Duetche Welle» та освітньому порталі «Deutsche Schulportal»: «Прослідковується прагнення якнайшвидше адаптувати дітей до німецької навчальної системи та суспільства, а отже, боротьба за українських школярів триватиме між Україною та Німеччиною чи іншими країнами Європейського Союзу» [3, с. 158]. Ще одним каналом запозичень є українська діаспора, котра сьогодні за сприяння МОНу України, консульств підтримує проєкт впровадження в Німеччині і в багатьох країнах ЄС української як другої іноземної мови, яку вивчають і представники європейських народів.

На перспективу таких запозичень буде більше, чому сприяє, на думку А. Коваленко [4], журналістський контент українських медіагенцій щодо наукової та освітньої співпраці з Німеччиною, у якому відображені основні наративи щодо представлення української мови як інструменту кроскультурної комунікації в Європі та інструменту протидії російській пропаганді. Зрештою, українська мова як іноземна в європейський країнах є предметом міжкультурного медійного дискурсу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні в українському мовознавстві відбуваються дослідження запозичень у різних напрямках, підходах, формуються цілі лінгвістичні школи. Якщо на початку 2000-х років домінували структурно-описові методи (К. Городенська, А. Ґудманян, Д. Мазурик, О. Сишов), то наразі використовуються і поглиблюються соціологічні та ідеологічні підходи у зв'язку з геополітичними процесами тощо. Після 2014 року додалося вивчення впливів деколонізації, дерусифікації та воєнних процесів і підсилився міждисциплінарний підхід. Натомість після 2020-х років можемо виділити такі напрямки вивчення, як процеси адаптації нових запозичень (у фонетиці, словотворі, граматиці тощо на прикладі праць О. Гордієнко, О. Сиротіної, Л. Приблуди, Л. Архипенко, Т. Прийми); соціолоінгвістичну школу, де пов'язуються запозичення і глобалізація, політика, деколонізація та дерусифікація (Л. Масенко, Б. Ажнюк та ін.); термінологічні запозичення (І. Кочан, М. Гінзбург, Л. Кислюк) через розвиток технологій та нових галузей діяльності людства. Досліджуються також запозичення в науковій сфері, співвідношення питомої і запозиченої лексики в науковій лексиці тощо. Українські вчені досліджують появу запозичень з української в інших мовах і навпаки. Так, Я. Витківська, О. Дьолог, Г. Гудима та Ю. Слодницька вивчають англомовні запозичення в українські мові, натомість українські запозичення в німецькій мові на матеріалі словників та мови медіа вивчають Т. Лєбєдєва, О. Слаба, І. Малиновська, І. Пянковська, А. Покулевська, Л. Воробйова та інші. Приміром, останні констатують, що війна стала екстралінгвістичних фактором, який сприяє появі семантичних змін у німецькій мові через нові терміни і значення, як-от військові, а також «розширення значень слів і передачу значень. Усі ці неологізми в більшості випадків перекладаються на німецьку мову за допомогою двох перекладацьких трансформацій: калькування та різних типів транскодування, а саме транслітерації та адаптивного транскодування» [5, с. 86]. Українську лексикологію та запозичення в німецькомовному медійному дискурсі обсервує і І. Пянковська [6] з точки зору медіаекології і впливів.

Мета дослідження – на основі аналізу німецького медіадискурсу встановити явища запозичень з української мови і їх динаміку, систематизувати їх та визначити функціональний потенціал. *Об'єктом* дослідження став журналістський контент таких німецьких медіа, як «Die Zeit», «Der Spiegel» і Bild за 2021–2025 роки. *Предметом* – аналіз контенту німецьких медіа методом вибірки і виявлення тенденцій у запозиченнях з української в німецьку мову.

Виклад основного матеріалу. Сучасний медіапростір Німеччини характеризується високим рівнем інституційної стабільності, розвиненою системою суспільного мовлення та сильною традицією якісної преси. Основу становить дуальна модель: суспільні медіа (ARD, ZDF, Deutschlandfunk), які фінансуються через обов'язковий внесок (Rundfunkbeitrag), та приватні медіаконцерни (Axel Springer, Bertelsmann тощо). Після 2010-х років відбувається активна цифровізація: провідні газети розвивають платні онлайн-платформи, подкасти, відеоконтент. Водночас зростає конкуренція з боку цифрових нативних медіа (наприклад, *t-online*, *Table.Media*) та вплив соціальних мереж. Німецькі медіа дотримуються високих стандартів журналістської етики (Deutscher Presserat), але також стикаються з викликами поляризації та дезінформації. У цілому німецькі медіа об'єктивно відображають реалії російсько-української війни, яку більшість науковців вважають однією з причин активізації запозичень. На думку І. Пянковської, яка вивчає запозичення: «Проведений дистрибутивний аналіз лексем…і кількісні підрахунки дають підстави зробити висновок, що німецькі масмедіа об'єктивно зображають Росію як країну-агресора, а Україну як країну, яка прагне звільнити свої території від загарбників» [6, с. 147].

Для дослідження було обрано якісну надрегіональну пресу, яка характеризується аналітичністю, глибокими розслідуваннями, приділяє увагу політичній та економічній тематиці. «Die

Zeit» і «Der Spiegel» – ліберально-інтелектуальні щотижневики, орієнтовані на освічену аудиторію, останній – політичний тижневик із сильною розслідувальною традицією. У фокус уваги потрапила і таблоїдна (так звана масова) преса, представлена «Bild», наймасовішою газетою Німеччини, частиною концерну Axel Springer. Тут на перший план виступає сенсаційність, короткі тексти та емоційна подача, зберігається фокус на скандалах, шоу-бізнесі та криміналі.

У журналістських матеріалах обраних медіа було здійснено шляхом контент-аналізу виокремлення запозичень протягом досліджуваного періоду й систематизовано в групи за семантико-тематичним принципом:

Політичні реалії

(Rada, Hromada)

Німецькі медіа вживають лексему «Rada» в текстах про Україну, щоб передати українську назву Ради без перекладу або адаптації під німецьку мову. Для них «Rada» – парламент або представницький орган влади в Україні, тобто «Verkhovna Rada» (табл. 1). Використання саме цієї лексеми підкреслює офіційність і специфіку української політичної системи, демонструючи конкретний соціальний законодавчий інститут в Україні. Таке вживання допомагає уникнути плутанини з іншими парламентами й зберігає автентичність назв у новинах і аналітичних матеріалах. У контексті висвітлення політичних реформ в Україні, децентралізації в матеріалах використовується також лексема «Hromada» для позначення української адміністративної одиниці. У текстах «Hromada» означає адміністративно-територіальну одиницю, що включає одне або кілька сіл чи містечок із власною місцевою владою. Лексема не перекладається, хоч у німецькій мові є відповідник «Gemeinde», щоб зберегти специфіку української мови й описати систему децентралізації та реформ місцевого самоврядування. Використання «Hromada» в німецьких медіа (табл. 1) сигналізує, що йдеться саме про українську модель управління на місцевому рівні, а не просто про будь-яку громаду в традиційному значенні. Подані лексеми виконують функції номінації, ідентифікації унікальних українських інституцій без перекладу та збереження автентичності.

За ступенем адаптації ці лексеми можна визначити як неповністю інтегровані екзотизми, що зберігають українську форму і часто пояснюються в тексті.

Лексика, пов'язана з воєнними діями (після 2022 року)

(Kiew/Kyjiw/Kyjiv; Charkow/Charkiw; Odesa/Odessa; Asow/Azow)

У матеріалах різних жанрів часто простежуються ендонімічні топоніми (політично марковані форми). Вони демонструють вибір української транслітерації замість традиційної німецької форми, тому маємо в матеріалах Kyjiw / Kyjiv замість раніше поширеного Kiew, що походить від російської традиції). О. Чайка (переклад матеріалу здійснено за допомогою Штучного Інтелекту (ChatGPT-5) – А. К.) наголошує, що російська транслітерація Kiev свідчить про те, що це елемент російської пропаганди і її використання демонструє певні упередження щодо держави в цілому. Вона простежила використання *Kyiv та/або Kiev* у межах історичної та лінгвістичної еволюцій, пропагандистських стратегій, впливу на українську національну ідентичність, політичних наслідків для суверенітету і стратегічних відповідей та рекомендацій і констатувала, що «топонімічні маніпуляції мають ширші геополітичні наслідки, впливаючи на міжнародні відносини та сприйняття національної легітимності. Вибір між Kiev і Kyiv визначає те, як Україну сприймають на міжнародній арені. Коли міжнародні медіа й дипломатичні структури використовують Kiev, вони можуть мимоволі підтримувати наратив, що підриває український суверенітет і відтворює історичні російські претензії. Натомість використання Kyiv узгоджується із зусиллями України щодо утвердження себе як незалежної й суверенної держави, впливаючи на міжнародну підтримку та дипломатичне визнання» [10, с. 58].

Kyjiw замість Kiew, Charkiw замість Charkow демонструють як політику медіа, так і загальні політичні настрої і виконують ідеологічну, екзотизаційну, нормативну та дискурсивну функції. Багато німецьких медіа поступово переходять на форму, ближчу до української *Charkiw*, *Odesa* (табл. 2).

Таблиця 1

Українські запозичення в німецьких медіа, що відображають політичні реалії

Rada						
	12.2021	**01.2022**	**02.2022**	**03.2022**	**01.2025**	**02.2025**
Die Zeit		1. Die Rada diskutiert über neue Sicherheitsgesetze [7]	1. Die Rada verhängte den Ausnahme-zustand [7]	1. Beschlüsse der Rada prägen den Kriegsalltag [7] 2. Rada arbeitet an Notfallmaßnahmen1. Beschlüsse der Rada prägen den Kriegsalltag [7] 2.Rada arbeitet an Notfallmaßnahmen [7]	1. Die Rada berät über weitere Reformen [7] 2. Diskussionen in der Rada über politische Stabilität [7]	1. In der Rada wächst der Druck [7] 2. Abgeordnete diskutieren neue Gesetzesini-tiativen [7]
Bild	–	–	–	–	–	–
Der Spiegel	1. Die Rada stimmt über Sanktionen ab [9]	1. Entscheidungen der Rada sind richtung-sweisend [9]	1. Die Rada beschließt das Kriegsrecht [9] 2. Gesetzesini-tiativen unter Ausnahmebedin-gungen [9]	1. Die Rada arbeitet unter Ausnahmebe-dingungen [9] 2. Notfallmaßnahmen und Abstim-mungen [9]	1. Debatten in der Rada über den Frieden [9] 2. Politische Entscheidungen im Parlament [9]	1. Rada zwischen Reform und Krieg [9] 2. Diskussionen über zukünftige Gesetzgebung [9]
Hromada						
Die Zeit			1. Viele Hromadas organisieren sich selbst [7]	1. Die Hromada wird zur Basis des Widerstands [7] 2. Lokale Initiativen im Kriegsgebiet [7]	1. Starke Hromadas tragen den Wiederaufbau [7] 2.Hromadas koordinieren Hilfsmaßnahmen [7]	1. Die Rolle der Hromada wächst weiter [7] 2.Hromadas stärken lokale Strukturen [7]
Bild	–	–	–	–	–	–
Der Spiegel		1. Die lokale Hromada übernimmt Verantwortung [9]	1. Hromadas sichern die Grundver-sorgung [9]	1. Hromadas unter Kriegsdruck 2. Lokale Strukturen im Widerstand [9]	1. Hromadas als Stabilitätsfaktor [9] 2.Stärkung kommunaler Initiativen [9]	1. Die Bedeutung der Hromada nimmt zu [9] 2.Hromadas übernehmen koordinierende Rollen [9]

Аналіз публікацій «Die Zeit», «Der Spiegel» та «Bild» показує, що образ Києва суттєво змінювався залежно від етапу війни та типу видання. Наприкінці 2021 та на початку 2022 років столиця України розглядалася переважно як центр дипломатичних переговорів і потенційної загрози безпеці. Після початку повномасштабного вторгнення в лютому 2022 року Київ постає в медіа як місто бойових дій, обстрілів і гуманітарних викликів. У 2025 році увага до Києва зменшується, поступаючись ширшому аналізу перебігу війни. Водночас характер висвітлення відрізняється: «Die Zeit» зосереджується на аналітиці, «Der Spiegel» поєднує новинний і аналітичний підходи, а «Bild» використовує емоційно насичену, подієву подачу.

У німецькій мові назва українського міста Харків наразі пишеться як *Charkiw*. Варіант Charkow є помилковим: він або транслює російські наративи, або вживається через неправильну транскрипцію з української. Суфікс -iw відтворює українське «ів» і відповідає вимогам чергування фонем о/і, тоді як -ow схоже на німецьке прочитання російських або польських топонімів. Використання *Charkiw* підкреслює відповідність українській мові та уникнення спотворення назви (табл. 2).

Odessa в німецькій та багатьох інших європейських мовах історично закріпилася як наслідок імперських наративів. Варіант *Odesa* відповідає сучасній українській транслітерації, але менш поширений у поважних німецьких медіа. Німецька мова часто зберігає історично усталені форми назв міст, особливо якщо вони довго використовувалися в художній літературі, картах, наукових джерелах тощо, тому навіть зараз у німецьких газетах чи довідниках ще переважно пишуть Odessa (табл. 2).

Використання ойконіма *Asow* і *Azow* у матеріалах про російсько-українську війну як назви колишнього добровольчого підрозділу «ССО «Азов», бригади Національної гвардії України у німецькій мові пов'язано з транскрипцією української або російської назви «Азов». Варіант *Asow* історично закріпився в німецьких джерелах і передає фонему «з», хоча подекуди зустрічаємо і *Azow.* У сучасних німецьких текстах все частіше використовують *Asow (*табл. 2).

Соціокультурні запозичення. Культурні та етнографічні реалії (Vyshyvanka, Borshch / Borschtsch)

У матеріалах про українську культуру часто зустрічаються лексеми Vyshyvanka та *Borschtsch / Borshch* (табл. 3).

У німецьких текстах слово *Vyshyvanka* зазвичай не перекладають, тому що це культурно специфічний термін, який позначає традиційну українську вишиту сорочку і не має точного відповідника в німецькій мові. Переклад як «besticktes Hemd» («вишита сорочка») можливий, але він втрачає національний та символічний контекст. Тому журналісти залишають *Vyshyvanka*, щоб підкреслити українську культурну автентичність та зберегти унікальну назву (табл. 3).

Лексема *Borsch* є частково адаптованим запозиченням, фонетично/орфографічно пристосованим до німецьких норм. Хоча слово має давнє походження, праслов'янську етимологію, наразі в німецьких медіа воно дедалі частіше зустрічається як назва української страви, особливо після включення борщу до списку ЮНЕСКО як елементу української культурної спадщини. Німці почали знайомитися з українськими стравами завдяки медіа, зокрема завдяки новинам, кулінарним шоу та інтерв'ю, особливо після 2014 року і ще активніше після 2022 року, коли українська культура та кухня частіше потрапляли у фокус медіа. І саме завдяки медіа виникла потреба у відповідній транслітерації назв українських страв, що призвело до поширення варіанту *Borschtsch* замість старого *Borsch* (табл. 3).

Різниця між *Borsch* та *Borschtsch* у німецькій мові полягає головним чином у способі передачі української фонеми [ч] і традиційної німецької орфографії. Варіант *Borsch* короткий і простий, часто використовувався у старих довідниках та меню, але неточно передає українську *щ*. Варіант *Borschtsch* більш фонетично наближений до української вимови, тому що німецьке tsch передає [ч], і тому сучасні тексти дедалі частіше використовують саме його. Такі запозичення виконують функції культурної презентації України; формування позитивного іміджу і водночас екзотизації, створення ефекту культурної «іншості».

Українські *Rada, Hromada,* Kyjiw, *Charkiw, Vyshyvanka, Borschtsch* чи *Odesa* почали активно з'являтися в німецьких медіа після того, як політичні, культурні та військові події привернули увагу до України. Спершу німецькі медіа користувалися історично усталеними російськими або адаптованими через російські наративи формами (наприклад, *Odessa, Borsch* та інші), а після декомунізації, реформ децентралізації, а особливо ровномасштабного вторгнення рф у 2022 році з'явилася потреба передавати українські назви більш автентично, так виникли варіанти *Charkiw, Hromada, Vyshyvanka, Borschtsch* (табл. 3).

Висновки. Таким чином, Україна перебуває в центрі уваги німецьких медіа через політичні, військові та культурні події, а відповідне вживання запозичень допомагає медіа та читачам правильно відобразити й зрозуміти українську реальність, яка є тригером для масового використання запозичень, що закріплюють національні наративи, політично незаангажовану позицію та дотримання етичних стандартів у медіа. Досліджені запозичення, серед яких ендонімічні топо-

Таблиця 2

Українські запозичення в німецьких медіа, що відображають воєнні дії

Kiew						
	12.2021	**01.2022**	**02. 2022**	**03.2022**	**01.2025**	**02.2025**
Die Zeit	1. In Kiew wächst die Sorge vor einer russischen Invasion [7] 2. Militärische Übungen und Spannungen rund um Kiew [7] 3. Diplomaten diskutieren mögliche Sanktionen gegen Russland [7] –	1. Die Regierung in Kiew bemüht sich um westliche Unterstützung [7] 2. Ukraine-Konflikt: Fenster der Gelegenheit [7] 3. Diplomatische Kontakte zu NATO-Staaten [7] 4.Sorge über russische Truppenbewegungen [7]	1. Explosionen waren in Kiew zu hören [7]	–	–	–
Bild	–	1. Raketenangst in Kiew [8] 2. Ukraine droht Krieg: Bevölkerung in Sorge [8]	1. Kiew unter Beschuss [8] 2. Zerstörungen in der Stadt [8] 3. Evakuierungen in Kiew [8] 4. Tote nach Angriffen in Kiew [8] 5. Russische Truppen rücken vor [8] 6. Lage in Kiew bleibt angespannt [8]	1. Kiew meldet schwere Kämpfe [8] 2. Evakuierungen aus der Innenstad [8] 3. Internationale Hilfen für Kiew angekündigt [8] 4. Zivilisten unter Beschuss [8]	1. Alarm in Kiew [8]	1. Neue Angriffe auf Kiew [8]
Der Spiegel	1. Diplomaten beraten über die Lage in Kiew [9]	1. Russische Truppen nahe Kiew [9] 2. Sicherheitslage in Kiew verschärft sich [9] 3. Politische Beratungen zwischen Kiew und EU [9]	1. Angriffe auf Kiew [9] 2. Zerstörung von Infrastruktur in Kiew [9]	1. Kiew bleibt unter Druck [9]	–	–
Kyjiw						
Die Zeit	–	–	1. In Kyjiw wurde der Ausnahmezustand verhängt [7]	1. Kyjiw setzt auf internationale Hilfe [7] 2. Hilfsorganisationen verstärken ihre Präsenz in Kyjiw [7]	1. Kyjiw blickt vorsichtig nach vorn [7] 2. Verhandlungen über Wiederaufbau in Kyjiw [7] 3. Politische Stabilisierung in Kyjiw im Fokus [7]	1. Gespräche mit Kyjiw intensiviert [7] 2. Kyjiw reagiert auf Putins Rede 3. Internationale Unterstützung-smaßnahmen für Kyjiw [7] 4. Kyjiw als Symbol des Widerstands [7]
Bild	–	–	–	–	1. Treffen mit Kyjiw geplant [8]	1. Kyjiw reagiert auf Putins Rede [8]
Der Spiegel	–	–	1. Die Führung in Kyjiw steht unter Druck [9]	1. Kyjiw fordert mehr Waffen [9] 2. Zivile und militärische Lage in Kyjiw kritisch [9]	1. Kyjiw drängt auf EU-Beitritt [9] 2. Kyjiw verstärkt diplomatische Kontakte [9] 3. Sicherheitslage in Kyjiw bleibt angespannt [9]	1. Kyjiw mahnt Europa [9] 2. Kyjiw als politisches Zentrum [9] 3. Internationale Hilfe für Kyjiw verstärkt [9]

Продовження табл. 2

Charkow						
Die Zeit	1. Militärübungen nahe Charkow [7]	1. Charkow bereitet sich auf Angriffe vor [7]	1. Schwere Kämpfe um Charkow [7] 2.Zerstörungen von Infrastruktur in Charkow [7]	1. Zerstörungen in Charkow [7]	–	–
Bild	–	1. Explosionen in Charkow [8]	1. Charkow unter Dauerbeschuss [8] 2. Evakuierungen aus Charkow [8] 3. Zivile Opfer und Schäden [8]	1. Drama in Charkow [8] 2. Kämpfe in der Innenstadt [8]	–	–
Der Spiegel	1. Russische Truppen nahe Charkow [9]	1. Charkow als strategisches Ziel [9]	1. Angriffe auf Charkow [9]2. Zerstörung und Evakuierung in Charkow [9]	1. Charkow leidet weiter [9]	–	–
Die Zeit	–	–	1. In Charkiw wurden Wohnhäuser getroffen [7]	1. Charkiw wird weiter beschossen [7] 2. Zivile Opfer steigen [7]	1. Wiederaufbau in Charkiw [7] 2. Stadtverwaltung organisiert Hilfe [7]	1. Charkiw bleibt Frontstadt [7] 2. Evakuierungen aus gefährdeten Stadtteilen [7] 3. Zerstörungen dokumentiert [7]
Bild	–	–	–	–	1. Kämpfe um Charkiw [8]	1. Charkiw meldet Schäden [8]
Der Spiegel	–	–	1. Charkiw im Fokus der Offensive [9]	1. Lage in Charkiw bleibt kritisch [9] 2. Zivile und militärische Lage unter Druck [9]	1. Charkiw hofft auf Stabilität [9] 2. Wiederaufbau und Hilfen geplant [9]	1. Charkiw unter Druck 2. Sicherheitslage weiterhin angespannt [9]
Odesa/Odessa						
Die Zeit	1. Auch die Hafenstadt Odessa gerät stärker in den Fokus Moskaus [7]	1. In Odessa wächst die Angst vor einer Blockade [7]	1. Raketenangriffe auf Odessa [7] 2. Zerstörungen in Hafenanlagen [7]	1. Odessa wird zu einem Zufluchtsort für Binnenflüchtlinge [7] 2. Evakuierungen aus bedrohten Bezirken [7]	1. Odessa bleibt strategisch wichtig [7]	1. Die Lage in Odessa ist angespannt [7]
Bild	–	1. Alarm in Odessa [8]	1. Odessa unter Beschuss [8] 2. Evakuierungen in Odessa 3.Zivile Opfer in Odessa [8]	1. Drama in Odessa [8] 2. Militärische Lage verschärft sich [8]	1. Explosionen nahe Odessa [8]	1. Neue Angriffe auf Odessa [8]
Der Spiegel	1. Odessa als möglicher nächster Angriffspunkt [9]	1. Russlands Flotte vor Odessa [9]	1. Angriffe auf Odessa gemeldet [9] 2. Zerstörungen und Evakuierungen in Odessa [9]	1. Odessa zwischen Front und Alltag [9] 2. Lage der Bevölkerung kritisch [9]	1. Odessa im geopolitischen Fokus [9]	1. Unsichere Lage in Odessa [9]
Asow / Azow						
Die Zeit	–	–	1. Das Regiment Asow verteidigt Mariupol [7]	1. Asow wird international diskutiert 2. Militärische [7] Bedeutung von Asow im Konflikt [7]	1. Asow bleibt umstritten [7] 2. Debatten über Asow in politischen Kreisen [7]	1. Debatte um Asow [7] 2. Politische Diskussionen über Asow in Medien [7]
Bild	–	–	1. Asow-Kämpfer eingeschlossen [8]	1. Drama um Asow 2.Verteidigung-saktionen des Asow-Regiments [8]	1. Asow wieder Thema [8]	1. Asow in Putins Rede [8]
Der Spiegel	–	–	1. Das Asow-Regiment kämpft in Mariupol [9]	1. Rolle von Asow im Krieg [9] 2. Militärische Lage in Mariupol [9]	1. Asow und westliche Waffen [9] 2. Politische Bedeutung von Asow [9]	1. Asow im politischen Diskurs [9] 2. Debatten um Asow in Europa [9]

Таблиця 3

Українські запозичення в німецьких медіа, що відображають культурно-етнографічні цінності

Vyshyvanka						
	12.2021	**01.2022**	**02.2022**	**03.2022**	**01.2025**	**02.2025**
Die Zeit	–	–	–	1. Die Vyshyvanka wird zum Symbol des Widerstands [7]	1. Die Vyshyvanka steht für nationale Identität [7] 2.Politische Statements durch Trachtenbekleidung [7]	1. Politiker zeigen sich in Vyshyvankas [7] 2.Vyshyvanka als Symbol internationaler Solidarität [7]
Bild	–	–	–	–	1. Selenskyj trägt Vyshyvanka [8]	1. Vyshyvanka als Zeichen des Stolzes [8]
Der Spiegel	–	–	–	1. Die Vyshyvanka erfährt neue Symbolkraft [9]	1. Vyshyvanka als politisches Statement [9] 2. Trachten als Identitätssymbol [9]	1.Die Vyshyvanka wird international bekannt [9] 2. Symbolische Bedeutung in internationalen Medien [9]
Borshch / Borschtsch						
Die Zeit	–	–	–	1. Borschtsch gilt als Teil der ukrainischen Kultur [7]	1. Borshch wird als Kulturerbe verteidigt [7] 2. Ukrainische Traditionen im Fokus [7]	1. Borshch steht für kulturelle Selbstbehauptung [7] 2. Traditionelles Gericht im Kontext des Krieges [7]
Bild	–	–	–	–	1. Ukrainischer Borschtsch weltweit bekannt [8]	1. Borschtsch als Nationalgericht [8]
Der Spiegel	–	–	–	1. Borschtsch als Symbol ukrainischer Identität[9]	1. Debatte um Borshch bei der UNESCO [9] 2. Kulturelles Erbe und nationale Identität [9]	1. Borshch im kulturellen Kontext des Krieges [9] 2. Tradition und Symbolik in der internationalen Diskussion [9]

німи, ойконіми тощо демонструють динаміку щодо їх збільшення та унормування, а також реалізують ідентифікаційну, нормативну функції, а також екзотизації та політичної маркованості.

Запозичення показують набуття українською мовою вагомості і перетворення її на засіб міжкультурної комунікації, а також політичної суб'єктності та ваги України і подій щодо неї, осмислення її ролі в Європі як і її мови та зростання інтересу до українсько-німецьких мовних і культурних контактів. Перспективою дослідження може стати якісний і кількісний аналіз запозичень з метою встановлення активного використання запозичень з української мови, їх транскодування не тільки в медіадискурсі, а й в науці, культурі, політиці Німеччини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Muhr R. *Anglizismen als Problem der Linguistik und Sprachpflege in Österreich und Deutschland zu Beginn des 21. Jahrhunderts*. In R. Muhr & B. Kettemann (Eds.), EUROSPEAK – Der Einfluss des Englischen auf europäische Sprachen zur Jahrtausendwende. 2002. pp. 9–54.

2. Курамшина К. Д., Коваленко А. Ф. Етичні засади українських медіа в Німеччині. *77 студентська науково-технічна конференція ОНМУ:* Збірник тез доповідей. Одеса: ОНМУ, 2024. С. 383–386. URL: http://rp.onmu.org.ua/handle/123456789/4122

3. Остахова Я., Коваленко А. Випробування освітою для українських школярів у Європі (на матеріалах медіа). *Актуальні питання інформаційної діяльності: теорії та інновації:* зб. матеріалів IX Міжнародної науково-практичної конференції, Одеса, 20-21 березня 2024 р. / під заг. ред. В. Г. Спрінсяна. Одеса : Одеська політехніка, 2024. С. 149–158. http://dspace.opu.ua/jspui/handle/123456789/15253

4. Коваленко А. Медійне представлення української мови як інструменту міжкультурної комунікації в школах Європи в оптиці матеріалів агенції «Укрінформ». *Міжкультурна комунікація в контексті*

глобалізаційного діалогу: стратегії розвитку : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (27-29 травня 2026 року). Одеса, 2026. С. 81–83. DOI 10.32782/2026-05-27-29-230-23

5. Pokulevska A. I., Vorobyova L. V. Militärische terminologie als Gegenstand moderner Übersetzungswissenschaft (Basierend auf der deutschen sprache) *Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки»*. 2023. Вип. 2. С. 81–86. DOI https://doi.org/10.52726/as.humanities/2023.2.11

6. Пянковська І. Лексичні особливості німецьких медіатекстів на тему «Krieg in der Ukraine» в контексті медіаекології. *Нова філологія. Збірник наукових праць.* 2022. № 86. С. 144–149. DOI: https://doi.org/10.26661/2414-1135-2022-86-21

7. Die Zeit. URL: https://www.zeit.de/news/2025-01/15/pistorius-erwartet-rasche-einigung-zu-ukraine-hilfen

8. Bild. URL: https://www.bild.de/politik/ausland-und-internationales/treffen-im-weissen-haus-selenskyj-schafft-ersten-sieg-ueber-trump-67be5eacd1e5ac3c115e3d8b

9. Der Spiegel. URL: https://www.spiegel.de/thema/ukraine/p491/

10. Chaika O. Kyiv or Kiev: how Russian propaganda has been shaping geopolitical narratives**.** *EUREKA: Social and Humanities.* 2024. Vol. 10, art. 3672. DOI:10.21303/2504-5571.2024.003672

Дата першого надходження статті до видання: 02.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.07.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 06.11.2026